

AIMÉ CÉSAIRE

Aimé Césaire, ki se je rodil leta 1912 na otoku Martinique, je eden največjih črnskih pesnikov današnjega časa, če ne mogoče kar največji. Njegova zavest je zavest tistega rodu, ki so ga preselili iz srca Afrike na Antilsko otočje. Sam se na kratko predstavi takole: »Moj priimek: užaljenec; moje ime: ponižanec; moj stan: upornik; moja starost: starost kamene dobe.« Ko se je zavedel svojega poslanstva, in sicer poslanstva človeka, ki se mora boriti za svobodo svojega ljudstva, se je vrgel v politiko. Bil je dolgo poslanec v francoski narodni skupščini in dolgo profesor svojega ljudstva. Doslej je objavil šest pesniških zbirk, izšlo pa je tudi že več knjig o njem.

Njegov literarni pojav je celo v okviru sodobne francoske književnosti dokaj nenavaden. (Štejejo ga med največje sodobne francoske pesnike.) André Breton je rekel o njem, da je »blazna zvezda francoske poezije«. Nadrealizem mu je pomagal, da se je znebil tradicionalnega jezika francoskih kolonizatorjev ter si izmislil novo francoščino, francoščino, s katero je moč razkrinkati ljudi, ki ta lepi jezik zlorabljajo za laži. Sartre pravi v svojem eseju »Črni Orfej« med drugim tole: »Césaire ne razbija vse kulture, temveč samo belo kulturo; to, kar glasno izraža, ni želja po vsem, temveč so revolucionarna hrepenenja zatiranega črnca; to, česar se dotika v svojih lastnih globinah, ni duh, temveč neka stvarna in določena oblika človečnosti. In tako lahko v njegovem primeru govorimo o angažirani in celo usmerjeni avtomatični pisavi, a ne zato, ker se vlije včasih vanjo misel, temveč ker besede in podobe nenehno uvajajo v življenje zmeraj isto vročo obsedenost.«

R. V.

KRONIKA

KNJIŽEVNOST

VLADIMIR KAVČIČ, OD TU DALJE. Pričujoča knjiga Vladimira Kavčiča,* že sedma enota njegove knjižne bibliografije, se razlikuje od dosedanjih predvsem po svoji stilni fakturi, se pravi po tistem elementu literarnega dela, ki da le-temu njegovo dokončno umetniško podobo; problem, ki ga zastavlja, pa je navzoč že v Kavčičevih prejšnjih delih, predvsem v romanu Tja in nazaj, kjer je osrednja oseba prav tako Dimitrij, junak našega romana. Ravno zategadelj verjetno ni pretirana trditev, da je v bistvu problemsko območje Dimitrija tako v idejnem kakor tudi v psihološkem smislu tisto, ki Kavčiča pisateljsko najbolj vznemirja, z drugimi besedami, tisti problemski kompleks, ki mu hoče dati pisatelj v našem konkretnem hic et nunc mesto, ki mu pripada.

Zgodba romana je v bistvu preprosta, brez posebnih dramatičnih zapletov. Dimitrija, ki še vedno služi »veliki stvari«, napotijo v mesto, kjer se zaposli v Ustanovi, ki bo vsa njegova hotenja in prizadevanja pravilno regulirala in usmerila. Vendar ves čas svojega dela Dimitrij samo odkriva zapleteni sistem

* Vladimir Kavčič, Od tu dalje. Državna založba Slovenije. Ljubljana 1964.